

Photo: UBI SUNT

Η συνέντευξη με τη Λίτσα Διακοβασίλη πραγματοποιήθηκε στις 23 Σεπτεμβρίου 2019

ΠΡΟΓΟΝΟΙ

Μικρασιατικής καταγωγής οι γονείς και από την πλευρά της μητέρας και από την πλευρά του πατέρα. Σεβάστεια ο πατέρας και όλο το σόι του και Ικόνιο η μητέρα μου. Μιλούσαν τα τούρκικα. Περισσότερο οι παππούδες και οι γιαγιάδες. Ο προπάππος ήταν ιερέας στην Σεβάστεια με πολύ μεγάλη ιστορία και ιδιαίτερα στον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο τότε που φεύγανε διωγμένοι στα βάθη της Ασίας...

Στην αυλή της εκκλησίας, όπως είχα μάθει από τις θείες μου, ο παππάς της εκκλησίας ετοιμάζαν φαγητά στα καζάνια για αυτούς που κυνηγούσανε. Είχαν πει στον παππού ότι η θεία κοινωνία ήταν δηλητηριασμένη, πως οι εχθροί είχαν βάλει δηλητήριο, την ήπια δεν έπαθε τίποτα. Μετά από αυτό οι Τούρκοι πιστέψανε... Λέγανε ότι όταν πέθανε, στον τάφο του βγαίνανε φωτιές. Φώναζαν οι Τούρκοι, «ο παπάς άγιασε...»

Είχα ακούσει από τη θεία μου ότι εκείνα τα χρόνια, όταν ξεκινούσε η αναμπουμπούλα, ψιθυριζόταν πως θα εισβάλει ο ελληνικός στρατός. Όλα αυτά δεν έγιναν απότομα. Οι Έλληνες μοίραζαν φυλλάδια ανάμεσα τους κρυφά για να μην τα βρουν οι Τούρκοι. Δηλαδή γινόταν ένας ξεσηκωμός. Αυτό το άκουσα από τη θεία μου και βέβαια ήταν πάρα πολύ άσχημο να βρεθούν αυτά τα φυλλάδια στο σπίτι του παπά και στο σπίτι του υποδιοικητή της αστυνομίας που ήταν αδερφός της γιαγιάς μου. Ήρθαν να κάνουν έρευνα και τα είχαν κρυμμένα και όλοι φοβόντουσαν ότι θα τα βρουν και θα τους σκοτώσουν αλλά είδαν την φωτογραφία του υποδιοικητή της αστυνομίας, χαιρέτησαν και φύγανε.

Φεύγοντας πήρανε μαζί τους εικόνες από την εκκλησία και μια κασετίνα. Θυμάμαι ήτανε σκούρο μπλε χρώμα, σαν βελούδινη. Την είχαμε στο σπίτι για πολλά χρόνια και μέσα είχε θήκες με οστά Αγίων της Μικράς Ασίας. Μετά, κάποια στιγμή, αρρώστησε ο πατέρας

μου και είπανε ότι πρέπει να τα δώσουμε στην εκκλησία και τα δώσαμε στον προφήτη Ηλία στην Θεσσαλονίκη, στην οδό Προφήτου Ηλία, στην Άνω Πόλη. Κέντησε και κάτι η μητέρα μου για την Αγία Τράπεζα.

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ

Ο πατέρας μου, ο Ιωάννης Μπαϊράμογλου, ήταν χρυσοχόος. Την τέχνη την έμαθε από Αρμένη στην Μικρασία όταν ήταν μικρό παιδί. Ήταν από τους καλύτερους χρυσοχόους της Θεσσαλονίκης. Το επίθετο μας, όπως ήταν από τη Μικρασία, ήταν Μπαϊράμογλου, από το Μπαϊράμ που σημαίνει Πάσχα. Εμείς το κάναμε Πασχαλίδου...

Εκείνα τα χρόνια όλα γινόταν στο χέρι, δεν υπήρχαν μηχανές. Ερχόταν πάρα πολλές παραγγελίες. Το μαγαζί ήταν Εγνατίας 11, κάτω από το ξενοδοχείο Σερρών, κοντά στην Κολόμβου.

ΟΔΟΣ ΑΘΗΝΑΣ 17

Το σπίτι μας το πατρικό, το αγοράσαμε σε πλειστηριασμό. Τα σπίτια αυτά ήταν τούρκικα. Ήταν από τα μεγαλύτερα σπίτια της Θεσσαλονίκης, στην οδό Αθηνάς 17. Είχε μεγάλη πόρτα, γιατί από εκεί έμπαιναν στην εποχή της τουρκοκρατίας τα κάρα. Έμπαινες, πώς να σου το περιγράψω, και ήταν μια μεγάλη αυλή και μετά ήταν ένα άλλο τριώροφο μεγάλο σπίτι. Είχαμε 16 οικογένειες ενοικιαστές. Η θεία μου, οι αδερφές του πατέρα μου, ξαδέρφια, ανίψια, μεγαλώσαμε όλοι σε αυτή την αυλή. Πάρα πολλές οικογένειες πέρασαν από αυτό το σπίτι. Ήταν τυχερό. Όλοι έφευγαν και πήγαιναν σε δικά τους σπίτια. Και μετά τον πόλεμο και τον εμφύλιο πάρα πολλές οικογένειες από τα χωριά πέρασαν κι αυτές από το σπίτι. Πολλές ιστορίες. Ήμουν μικρό παιδί...

Η ΜΗΤΕΡΑ

Η οικογένεια της μητέρας μου... ήρθαν οι πρόσφυγες της Μικράς Ασίας, διασκορπίστηκαν, άλλοι πήγαν

Θεσσαλονίκη, άλλοι πήγαν Πελοπόννησο. Οι παππούδες μου ήταν έμποροι υφασμάτων. Τους πήγανε στη Μεγαλόπολη. Εκεί ο παππούς μου είχε εμπορικό κατάστημα.

Αυτή η πλευρά της οικογένειας ήταν μορφωμένη. Διευθυντής τραπέζης ο ένας θείος μου, ο νονός μου ήταν διευθυντής στο Άγιο Όρος. Ίσως από κει ξεκίνησε η αγάπη μου για τις βιβλιοθήκες. Στις επισκέψεις που πηγαίναμε έβλεπα ολόκληρους τοίχους καλυμμένους με βιβλιοθήκες και πάντα είχα μια λαχτάρα για τα βιβλία.

Είχε η μαμά μου μια προπολεμική φωτογραφική μηχανή. Αυτές οι μηχανές ήταν σαν μεγάλα κουτιά. Εκείνα τα χρόνια ήταν πάρα πολλοί λίγοι αυτοί που είχαν φωτογραφική μηχανή. Είχε βγάλει πάρα πολλές φωτογραφίες από τα μοναστήρια που επισκεπτόταν.

Πήγαινε, λοιπόν, στους θείους της από τη μεριά της μαμάς της (Παυλίνα Χαμοπούλου) που ζούσαν στη Σαλονίκη και εκεί της έκανα το προξενιό. Της είπαν πως είναι χρυσοχόος, ευκατάστατος.

Έχω δύο αδέρφια. Είμαστε δύο κορίτσια και ένα αγόρι. Ο αδελφός μου είναι ο πιο μικρός, εγώ η πιο μεγάλη. Μεγαλώσαμε καλά. Μας θεωρούσαν, ένα πράγμα περίεργο, για πλούσιους. Εκείνη την εποχή που έβγαине ένας κόσμος από τον πόλεμο, που ερχόταν από τα χωριά μετά τον εμφύλιο, το να έχεις τραπεζαρίες με βελούδινα σαλόνια, να έχεις σπίτι με ενοικιαστές... θεωρούσαν ότι ήταν κάτι. Στο σχολείο όταν χρειάζοταν χρήματα για να πληρωθεί κάτι λέγαν θα τα δώσει η Χαρίκλεια. Ξεχωρίζαμε. Ξεχώριζαν οι πλούσιοι και φτωχοί. Υπήρχαν τότε πάρα πολύ άποροι.

Η ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Η Θεσσαλονίκη ήταν τότε, πως να το πω, δεν ξέρω αν μπορώ να χρησιμοποιήσω τη λέξη, πολύ ταξική, ξεχωρίζαν οι πλούσιοι από τους φτωχούς, τους εργάτες, τις γυναίκες που δουλεύανε στα καπνά. Από την στιγμή που πήγαμε στο σχολείο, το πρώτο που σε ρωτούσαν τα